

SLOVENSKI NAROD.

Slovenski Narod* velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	K 24-	v upravnemu prejemam:	K 22-
celo leto	K 24-	celo leto	K 22-
pol leta	12-	pol leta	11-
četr leta	6-	četr leta	550
na mesec	2-	na mesec	190

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Credništvo: Knaflova ulica št. 5, (v pritičju levo), telefon št. 34.

Prestolonaslednik.

Nadvojvoda Fran Ferdinand se je danes zgodaj zjutraj pripeljal v Budimpešto, je opoldne kot namestnik cesarjev otvoril novo delegacijo skozi zasedanje in se zvečer zopet odpelje.

Nobenih sprejemov in slavnosti ne bo tem povodom. Vse bo hitro po predpisih ceremonijela opravljeno, a vendar je ta dogodek velikega pomena.

Cesar je vzlje svoji starosti trden in zdrav. Še o božjih praznikih je napravil potovanje k svoji hčeri nadvojvodini Valeriji in nazaj. Oziri na njegovo zdravje pač niso bili medodajni za sklep, poslati nadvojvodu Franca Ferdinanda kot cesarjevega namestnika v moč krone.

Kakšno je pravo mišljenje prestolonaslednika, kake so njegove politične, osebne in rodbinske ambicije, to bodo natančno vedeli pač samo najintimnejši dvorni krogci. Zlasti v kolikor se to tiče Madžarov in njih stremljenj ni prestolonaslednik se nikdar razodel svojega mišljenja. Dejstvo, da se doslej absolutno ni hotel muditi na Ogrskem, da je bil tam vedno samo pri vojaških vajah sicer pa se je dosledno umikal vsakemu oficijalnemu nastopu, se da morda tolmačiti kot izraz nezadoljivnosti z ogrskimi razmerami, ali to še ne zadejuje, da je prišel sedaj v Budimpešto to storiti delegacijsko zasedanje, marveč so bili brez doma za to merodajni politični nabi. Prestolonaslednik ni imel doslej nobenih stikov z madžarskimi političnimi krogci. Madžari ga smatrajo za nasprotnika njihovih aspiracij ter pravijo, da stremi za tem, s pomočjo splošne in enake volilne pravice zlomiti politično premoč madžarske aristokracije in ž njo zdržujočih elementov; da je odločen nasprotnik vseh koncešij, ki jih zahtevajo Madžari v armadi glede banke itd. in da hoče sploh Ogrsko kar najtesneje združiti z Avstrijo ter tako povečati, da bi se iz tega moglo sklepati, kaj hoče prestolonaslednik in česa neče.

Doslej je bil prestolonaslednik pri Madžarjih vse prej kakor populen in madžarski listi so večkrat pošljali na Dunaj strupene pušice.

Zdaj naenkrat se je to premenilo. Čim se je razvedelo, da pride prestolonaslednik nadomestovat cesarja v Budimpešto, so madžarski listi na mah premenili svojo pisavo. Dolgo-

letna nezaupnost se je umaknila največji prijaznosti. Madžari zdaj le obžalujejo, da ne bo nobenih sprejemov in da ne bo prilike za posebne manifestacije.

Se več! Madžari so hiteli spraviti zopet na razgovor vprašanje o nasledništvu. Kakor znano, se je nadvojvoda Fran Ferdinand pred svojo poroko s sedanjo vojvodinjo Hohenberg za svojo ženo in za otroke iz tega zakona odpovedal vsem pravicam do krone. Zgodilo se je to v smislu habsburškega rodbinskega zakona. Ta rodbinski zakon ni bil nikoli razglašen in ne spada med avstrijske državne zakone, a nikomur ne hodi na misel, da bi mu zaradi tega odrekal veljavost.

Madžari stoje na drugem stališču. Ti priznavajo samo pragmatično sankeijo in ogrsko državno pravo ter odrekajo habsburškemu rodbinskemu zakonu vsako pravno veljavo za Ogrsko. Iz pragmatične sankeije in iz ogrskega državnega prava izvajajo, da ima soproga prestolonaslednika pravico, postati ogrska kraljica, dasi se je prestolonaslednik zanjo in za otroke tej pravice odpovedal.

Že pred več leti so spravili Madžari to vprašanje na razgovor. Seveda je ostalo zgolj pri akademiki debati. Zdaj, ko je prišel prestolonaslednik v Budimpešto, so to stvar zopet pogreli. Bivši pravosodni minister Polonyi zagovarja javno to stališče in pojasnjuje, da prestolonaslednik svojo za ženo in otroke storitve odpovedi sploh ni potrdil s prizgo; nego storil le navadno obljubo, od katere ga kar pristojni župnik lahko odveže. Dalje izvaja Polonyi, da je zakon prestolonaslednikov z vojvodinjo Hohenberg popolnoma veljaven, da so otroci nadvojvode Franca Ferdinanda in vojvodine Hohenberg že po rojstvu nadvojvode in da imajo po ogrskem državnem pravu po svojem očetu, sedanjem prestolonasledniku najprej oni, oziroma njih nasledniki pravico do krone.

Spricu že omenjenemu dejstvu, da je vsa madžarska javnost pri oficijalnem nastopu prestolonaslednika na Ogrskem pozdravila z nepričakovano prijaznostjo, je težko verjeti, da hoče Polonyi s svojim člankom priznati zmesnjave. Sicer je Polonyi tisti mož, ki je kot minister postal slaboglasno baronico Schönberger na Dunaju volumni za dvornimi dogodki, stremljenji in načrti ter je bil vsled tega prisiljen odstopiti, toda vzlje temu se vsakemu vsljuje mnenje, da hočejo Madžari sugerirati prestolo-

žila Pepea. Storila je ta korak takoreč v nekih sanjah, ne vedoc, kaj je učinila z njim. Sele pozneje je prišlo spoznanje, da je izgubila zlato prostost, polno veselja in cvetja. Tako čestilev je imela preje, lepih, brhkih mladeničev, ki so tekmovali, kdo jo bo bolj in bolje zabaval, hodiли so na sprehode, v gledališče, na plese in povsod se ji je sipalo razkošno razvedrilo.

A zdaj? Zdaj je prikovana na človeka, ki se ji je zdel ljub pred rokom, ki ga pa mirzi toliko bolj, čim dalj živi z njim skupaj. Oduren je in vsaki njegova ljubezenska beseda, vsak njegov objem, zlasti pa vsak njegov poljub jo zamrzi, da bi si rajši dala priložiti klofuto, kot pa poslušati njegove prijazne besede in čentiti njegove prirščene objeme in vrčo poljube.

Pepeca ni bila sentimentalna ženska, da bi se vsled tega udajala brezplodnemu celournemu razmišljanju. Ne! Bila je lahke naravi in če se ji je pripetila nezgoča, kot je bil baš njen zakon, znala si je poiskati razvedritve.

Ko je sedela na zofi, si ni delala težkega srca z nepremišljenim korkom, s katerim je stopila v zakon, ampak čakala je svojega ljubimca kot sladek preostanek iz prejšnjega

Izbaja vsak dan zvezd izvenom udeležje in praznike.

Inserati velijo: petorostopna petti vrsta za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijsih po dogovoru.

Upravnemu naj se pošljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Pomezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

Slovenski Narod* velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto	K 25-	za Nemčijo:	celo leto	K 28-
	celo leto	13-		celo leto	6-50
	celo leto	2-30		za Ameriko in vse druge dežele:	
	celo leto			celo leto	K 30-

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znak.

Upravnemu: Knaflova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Počakati hočemo, kaj ukrenejo višje oblasti.

Radovedni pa smo, kaj bodo storili klerikalni poslanci, ali se bodo zavzeli za svojega človeka ali pa ga bodo pustili na cedilu. Ce bi bil kranjski deželni odbor kaj vreden, bi s svojim vplivom že davno lahko provzročil boljše razmere v Kočevju.

Teh razmer je seveda največ kriva v lada, ki bi rada Slovence kar potopila v žlici vode. Nemcem pa daje vse mogočo potuho. To vidimo prav sedaj. Za danes, v četrtek 29. t. m. bodo pri okrajnem glavarstvu zaslišani tisti strašni ludodele, ki so razširjali letake »Deset zapovedi za Slovence v Kočevju, ob ljudskej steti.« Baronu Schönbergerju pa niti misel ne prihaja, da bi enako nastopil proti kočevskim Nemcem, dasi imajo prave zločine na vesti!

Dnevne vesti.

+ Ljubljanske občinske volitve. Na dan sv. Treh kraljev, dne 6. januarja bo velik shod volilcev, na katrem bodo govorili dr. Tavčar, dr. Triller in prof. Reisner.

+ Šuklje in novi cestni zakon. Šukljuje se menda že žal, da je spisal svoj skozinsko neresnični člank o novem cestnem zakonu, ki pomeni za Ljubljano pravo katastrofo, ker se bo vsled tega zakona, če bo potrijen, vse podražilo in zlasti se bodo podražila stanovanja. Milo je včeraj začel »Slovenec«, ker smo ožigosali po zasljenju, da se je dejelni glavar, ki bi moral vendar stati nad strankami, spozabil tako daleč, da skupščina z neresničnostimi premotiti ljubljanske volilce in jih ujeti v klerikalne zanijke. »Slovenec« pogreša stvarnega odgovora. Naj nalo potripi! Šuklje bo dobil tako stvaren in teme, ljt odgovor. To mu pa povemo že danes: vesel ga ne bo!

+ Ljudsko štetje. Glasilu pruški pastirjev, »Grazer Tagblatt«, oziroma njegovim jetičnim »Štimcam«, ni kar nič po vojni, da pozivljamo slovenske rojake, naj vedno in v vsakem slučaju vpišejo slovenski občevalni jezik. Strašno se hudujejo »štimate«, ker si pač lahko mislijo, da pri sedanjem ljudskem štetju vsaj v Ljubljani Nemci ne bodo mogli tako postopiti, kakor so pred desetimi leti, ko so sleparili s tem, da so vsemi svojim slovenskim poslom in uslužbencem zapisali nemški občevalni jezik. Ponavljamo svoje opomine se v

zadnji ur in prosimo, naj vsakdo paži, da bo vpisan slovenski občevalni jezik.

+ Ljubljanska ulična imenovanja so neprevedljiva in je dovoljena samo raba slovenskih imenovanj. Nekateri uradi se tega tudi drže, nekaj jih je, pa ki se temu kar nečejo privaditi in ki v svojih nemških dopisih vsako ultično ime sivejelo prevedejo na nemški jezik. Kakor nam priča konkreten slučaj, hoče menda tudi novi deželnosodni predsednik Elsner tako postopati, kajti da bi se bila zgodila znota, ni ravno verjetno. Ako mož, ki je postavljen, da ena nad izpolnjevanjem zakonov, tako umeje postave, potem ne bo daleč prisel.

+ Dr. Zajec je konfisciran. »R. P.« poroča: Temu se menda sam najbolj čudi, kajti dr. Zajec, klerikalnega poslancev in deželnega odbornika, vidimo slego ko prej hoditi po Ljubljani in niti rdečih križev nima na hrbitu. Pa vendar je konfisciran in sicer iz samega spoščovanja in strahu za njegov moralni blagor. To pa je prišlo tako. Salivec Alešovec je neko napisal burko v enem dejanju: En uro doktor. To šalo je na Stefanova in uprizorila podružnica mladinske zveze na svoji veselici. Ker je za vsako takso prireditve iz ozirov državnih varnosti treba specialnega dovoljenja gledališke cenzure, je omenjena zveza predložila kujžico visoki deželnimi vlad. Alešovec — hm — to je bil tak bohemian, ki je parkrat celo sedel na Žabjeku; torej je na vsak način treba previdnosti. Njegova burka je sicer zelo nedolžna, toda kdo ve, če se v nedolžnosti oblike ne skriva tajna hudobija? In zares, gošpod cenzor je iz taknul! Alešovec je bil tak potuhjen, da je svojega zdravnika imenoval — dr. Zajec. To je seveda nevarno, za božjo voljo! Dr. Zajec ni le poslanec, temveč celo deželni minister. Kaj bi bilo, če bi se njegovo ime imenovalo v burki! Alešovec Zajec je sicer zelo nedolžen, celo plemenit človek, ki je v Švici nekemu rešil življene. In s politiko nimam nič opraviti; Alešovec niti ne pove, če ima sploh kakšne politične zavore. In kranjskemu deželnemu odborniku ni nikakor podoben. Ampak ravno tu se mora skrivati hudobija. Zakaj ga Alešovec imenuje dr. Zajec, če ni Zajec nič podoben? Tako je uvaževal gospod cenzor in nazadnje je modro ukrenil, da se mora dr. Zajec imenovati dr. Jazbec. In tako je dr. Zajec konfisciran in Avstrija resen.

»Ti si, Rudolf,« vprašala je in oči so se ji povčale.

»Da, jaz. A kaj ti je, da me tako plašno gledaš? Kaj si tako razmršena, kaj puhti iz tebe vročina?«

Ne da bi čakal odgovora, je vstopil. Prijet je zeno pod zadnu in stopal z njim v spalnico. Dala se je vodiči kot otrok, ki je pravkar shobil. Ko se vstopila, obstal je on pri vratih. V sobi je bilo vse v nerudu. Po zofi je bila razmetana obleka, moška in ženska, na postelji je bila pa obleja zgnetena, kot bi si vrane napravljale v njej gnezda. Rudolf je ostromel kot prej Pepeca, kot bi videl prikaz.

Oči so mu povečale in ravno je hotel staviti ženi vprašanje — kakšno, niti prav nič vedel — ko se je zganil zastor pri oknu.

Rudolf je odmaknil zastor. Zanj je stal Miško v spodnjih hlačah in srajci in tudi njemu se so povečale oči, kot bi videl prikaz.

Rudolfu je za hip zatemnel obraz, takoj pa se zopet razjasnil. Zgrabil je ženo za roko in jo sunil na sredo sobe. Nato je rekel:

»Imejta se dobro vso noč! Izraita priložnost, ki je tako lepa! Sladko spončkajta in sanja naj se vama o svetli sreči, da hodita po raju, obsumeti tem in posejanem z zelenjem in cvetjem...«

LISTEK.

Zob za zob.

Crtica iz zakonskega življenja. Za zakonske može in žene spisal Blaž Pohlin.

Tako, ljuba moja ženičica, zdaj pa moram iti. Sladko spončkaj, srček, in sanja naj se ti o svetli sreči, da hodiš po raju, posutem in obsejanem z zelenjem in cvetjem. Zdrava, moja Pepeca!

Rudolf Repič je govoril tako, ko je odhajal ob sedmih zvečer v službo na železnicu. Poljubil in objel je svojo ženičo še enkrat srčno in veselo kot mlad mož ter odšel po par sladkih besedah v črno noč.

Pepeca je ostala sama. Popravila si je razmršene lase, ki jih je zmedla prevroči. Ljubezen Rudolfa, nato se pa vsebla s knjigo na zofo in se namanila brati.

Prebrala je par stavkov, to se reče, z očmi je šla preko njih, njene misli so pa bile drugod. Njen duh je splaval v pred kratkim minulo preteklost, ki je bila dokaj različna od sedanosti.

Pred dvema mesecema se je omo-

tudi

je enkratno enjeno občinstvo oponarjano. Ako kdo pomonta ne bi dobljala je vključ v temu najljudejše vabljeno.

Slovensko društvo na Reki pred svojo prvo društveno veselico na Silvestrov večer, dne 31. t. m. točno ob polu 9. zvečer v veliki dvorani hotela Sušak.

Slovenski jug.

Hrvaško-srbska koalicija in zasedanje sabora. Hrvaški sabor je bil odgovoren do 23. januarja, ne da bi vzel v pretres proračunske predloga. Ker po zakonu lahko 20 poslanec zahteva sklicanje sabora, je hrvaško-srbska koalicija, kakor poroča »Rički Novi List«, sklenila pozvati saborškega predsednika dr. Neumana, naj sklice sabor na dan 2. ali najkasneje 3. januarja. Ta zahteva je bila baje že v tork 27. t. m. eksplizivno potom sporočena predsedniku dr. Neumangu v Osječ. Znano je, da je te dni han dr. Tomašić v spremljaju poslancega Gašo Deviča odpotoval v Benetke na štirinajstdevni dopust. Če se torej sedaj sklice hrvaški sabor, bo ban moral prekiniti svoj dopust in se ne mudoma vrniti v Zagreb.

Srbški radikale proti hrvaški vladni. Srbska radikalna stranka ima v hrvaškem saboru samo enega poslanca — dr. Alekso Ivića. Dr. Ivić je pri volitvi predsednika baje glasoval za banovega kandidata dr. Neumana. Zaradi tega napada glasilo srbske radikalne stranke »Zastava« v Novem Sadu dr. Ivića ter ga poziva, naj odkrito izjavlji, ali je res glasoval za dr. Neumana ali ne. Če je res glasoval za dr. Neumana, bi moral strankino vodstvo nasproti temu zavzeti svoje stališče, ker je stranka v najpodobnejši opoziciji proti Tomašičevemu vladi in vsled tega ne more pod nobenim pogojem dovoliti, da bi njeni pristaši podpirali banove kandidate. Po mnjenju »Zastave« bi dr. Ivić tudi ne smel sprejeti mesta saborskega zapisnikarja. Zato je dolžan to mesto takoj odložiti, ker bi se sicer lahko smatralo, da podpira srbska radikalna stranka Tomašičeve vlado.

Tožba bivše srbske kraljice Natalije. Po umoru kralja Aleksandra I. 1903. je vložila njegova mati, bivša kraljica Natalija proti zapuščini takisto umorjenega kraljevega adjutanta generala Petrovića tožbo radi povrnitve 20.000 dinarjev, ki jih je general dvignil kot zadnja dva obroka kraljeve civilne liste. Zastopnik kraljice Natalije je opiral tožbo na to, da se v zapuščini generala Petrovića ni našla pobotnica kralja Aleksandra o sprejemu te vseote. Kasacijsko sodišče je tožbo zavrnilo, če da je bil general Petrović vojaški podložnik kralja Aleksandra in da kot tak ni mogel zahtevati od kralja, da mu položi račun.

Črnogorski proračun za leto 1911. Proračun črnogorske kraljevine za l. 1911 znaša 4 milijone 17.464 perperjev ali kron. Od l. 1908. se je proračun zvisal za 1 milijon 111.464 perperjev. Od celotnih dohodkov odpade 731.614 kron na neposredne davke, 1.920.000 pa na carino. Zanimivo je, da se nahaja v proračunu tudi vsota 30.000 kron za razprodajo — starih poštnih znakov.

Madžarski list v Sarajevu. V Bosni in Hercegovini se v zadnjem času silno množi madžarski živelj. Posebno številni so Madžari v Sarajevu, kjer imajo močno organizacijo. Da to organizacijo izpopolnijo, so sklenili pričeti z novim letom izdajati svoj list, ki se bo imenoval »Bosnia Hirlap«.

Razne studij.

Grozna smrt alkoholika. V pljenški okolici je prišel pletar Koba, notoričen pijane, popolnoma pijan v hlev veleposelnika Krajberja, da tam prenoči. Ker je bil preveč pijan, se je onesvestil in je na grozovit način umrl. Podgane so mu obglodeli lica, teme in tihnik, vsled česar je izkravalo.

Dva zrakoplovec se ubila. Aviatic Laffout se je predvčerajnji pripravljal s svojim spremjevalecem Paulatom na letališču Issy les Moulineaux za polet Pariz - Bruselj. Ko je letališče trikrat obkrožil, je padel aeroplans v višine kakih sto metrov na tla. Oba zrakoplovec sta bila takoj mrtva.

Duhovniške obleke so delali. V Žitomirju so pri neki hiši preiskavali zasledili neko tajno poljsko samostansko prenočevališče, katero so oficialno imeli za delavnico za duhovniške obleke, faktično so se pa tam prav po čenstovskem vzoru uganjale razne svinjarje. Dobili so tam dekllice in žene v starosti od 12 do 30 let.

Zastrupljeni fazani. Iz Požuna poročajo: V četrtek je hotel nek mož voz fazanov pripeljal na trg. Pri mitnici so zahtevali, naj dokaže, da so fazani njegova last. Mož je fazane z voza pometal ter pobegnil. Fazane so poteni v korist mestnih revezev prodali. Dva fazana je kupil carinski uradnik Müller ter jih dal takoj napraviti. Ko so jih pojedli, so se pojavili znaki zastrupljenja. Ostalih fazanov niso prodali. Preiskava je dognala, da so bili fazani s strihninom zastrupljeni. Donovala se, da so se fazani zastrupili na polju s strihninom, ki je bil nastavljen za poljne miši.

Tudi glede leposlovja je treba Matico priznati, da vrši dolžnosti kulturne institucije. Izdajala je leposlovna dela v časih, ko ni bilo dobiti privatnih založnikov in izdala je dela, ki bi brez njene pomoči splet ne bila prišla na dan, s katerimi je pa resnično pomnožila slovanski duševni zaklad. Poleg takih del je pa izdala tudi starice, ki bi bile prav primerne za kak političen dnevnik ali kak literarni list, ki pa čisto govorito niso roba za kulturno institucijo.

Poznavajoč literarno mizerijo, ki voda prav sedaj pri nas pa priznavamo drage volje, da je »Slov.

Matica« še vedno pomanjkanje boljših spisov časih prisiljena, da jo tudi beletristična dela, ki zanjo niso primerne, osiroma, ki niso umetniško tako popolna, da bi jih smela kulturna institucija s svojim pečatom poslati v svet.

Ker so se začeli razmire zlastno z boljšo, bo »Slovenska Matica« v prihodnjem pri izberi leposlovnih spisov pač lahko rigorozne stopala, kakor je doslej. V delokrog »Slovenske Matice« spadajo samo dela trajne umetniške vrednosti, s katerimi se pomnoži slovenska kulturna imovina, ne pa navadni beletrični proizvodi. Kakor kaže v »Letopisu« natisnjeni govor dr. Iliešča »Slovenska Matica« tega tudi zaveda in kar je prti temu načelu zaresila je pripisati pomanjkanju primernih literarnih del in želji, ustrezči širšim krogom občinstva.

Točko v obče o letošnjih knjigah »Slovenske Matice«.

I. Voivodina Koroška.

Kot VI. zvezek »Slovenske zemlje«, ki naj poda popoln opis slovenskih pokrajin v prirodoznanstvenem, statističkem, kulturnem in zgodovinskem oziru je izšel drugi snopik »Voivodine Koroške«, ki obsegata zgodovinski opis. Kakor 1. del Koroške tako je tudi ta 2. del spisal profesor dr. Matko Potočnik. V bistvu prinaša ta knjiga kratko rekapitulacijo zgodovine Koroške kronovine od predzgodovinskih časov pa do naših dñi. Knjiga je »okrašena« s 13 ilustracijami. To je vestno sestavljeno delo, ki podaja vse najvažnejše podatke s posebnim ozirom na koroške Slovence in njih narodno ginevanje in probujanje. Seveda moramo novič poudariti, da nam vsa uredba »Slovenske zemlje« prav nič ne ugaja. Misel sama na sebi je krasna. Vredno bi bilo »Slov. Matica«, če bi nam bila podala monumentalno delo o slovenski domovini, okrašeno z umetniškimi ilustracijami, delo, ki bi podalo sliko o preteklosti in sedanosti slovenski domovine. Tako delo, kakršno je na pr. Scherrova »Germanica« bi bilo slovenski stvari več koristila, kakor par tuestov drugih knjig. A namesto takega dela nam podaja »Matica« posamezne monografije, ki so druga od druga neodvisne. Ni sistema, ni enotnosti v tem delu. Stvar je zavojena. S tem nečemo nobenemu omih pisateljev, ki so spisali dospelj izdane zvezke, kaj ocitati, grajamo samo, da je bila vsa stvar napačno zmišljena in na napačen temelj postavljena.

»Svetovna knjižnica« X. zvezek. Pravkar je izšel v »Goriški skarne« A. Gabrešček v Goriški X. zvezek »Svetovne knjižnice«: »Kapitan Hateras ali Angleži na severnem tečaju«. Francoski spisal Jules Verne. — Knjiga je tako zanimive vsebine in posebno pripravna za dijake, ljudske knjižnice in ono občinstvo, ki ne manj brati romanov. Jules Verne spisi so se našemu občinstvu tako priljubili in vsak rad vzame v roke tako knjigo. Cena broširani knjigi je 3 K. S poštnino 3 K 20 v.

Razne studij.

Grozna smrt alkoholika. V pljenški okolici je prišel pletar Koba, notoričen pijane, popolnoma pijan v hlev veleposelnika Krajberja, da tam prenoči. Ker je bil preveč pijan, se je onesvestil in je na grozovit način umrl. Podgane so mu obglodeli lica, teme in tihnik, vsled česar je izkravalo.

Dva zrakoplovec se ubila. Aviatic Laffout se je predvčerajnji pripravljal s svojim spremjevalecem Paulatom na letališču Issy les Moulineaux za polet Pariz - Bruselj. Ko je letališče trikrat obkrožil, je padel aeroplans v višine kakih sto metrov na tla. Oba zrakoplovec sta bila takoj mrtva.

Zastrupljeni fazani. Iz Požuna poročajo: V četrtek je hotel nek mož voz fazanov pripeljal na trg. Pri mitnici so zahtevali, naj dokaže, da so fazani njegova last. Mož je fazane z voza pometal ter pobegnil. Fazane so poteni v korist mestnih revezev prodali. Dva fazana je kupil carinski uradnik Müller ter jih dal takoj napraviti. Ko so jih pojedli, so se pojavili znaki zastrupljenja. Ostalih fazanov niso prodali. Preiskava je dognala, da so bili fazani s strihninom zastrupljeni. Donovala se, da so se fazani zastrupili na polju s strihninom, ki je bil nastavljen za poljne miši.

Vrsta golobov izumrla. V zoologičnem parku v Cincinnetiju je poginil zadnji golob - selec, ki je živel prej v milijonih in milijonih v Se-

vernji Ameriki. Profesor Hodge je bil razpinal že pred leti stalno nagrado v znesku 7500 K onemu, ki mu prinese gnezdo tega goloba, a do danes je bilo vse prizadevanje zastonj, dasiravno je iskalno na tisoče ljudi tega redkega goloba in njegovo gnezdo.

Pomagati si je znaš. Nekje v bližini Ljubljane je zaprosil mož svojo ženo naj mu da hišni ključ, ker misli iti v gostilno. Žena pa je bila neizprosna, zato je mož snel vrata in jih shranil na sosedovem vrtu ter šel proti volji svoje boljše polovice v krémo. Kako ga je sprejela druga jutro, ko je morgla predsedeti ves čas med vrati, o tem molči zgodovina, same toliko je znano, da hodi mož od tedaj z obvezano glavo okrog.

Ljudska štetje in stare device. Minogo skrbi povzroča ljudska štetje na Dunaju starim devicam, ki so vložile celo prošnjo, naj se jim dovoli vstopiti stevne pole hišnemu gospodarju pod zaprtim kuvertom. Se pač boje, da bi izvedel gospodar za njih pravo starost! V veliko žalost pa se je tem prosilnik resila prošnja neugodno, ker zahteva ta želja nič manj in nič več kakor izprembo zakona za ljudska štetje iz leta 1869. § 20 pravil za ljudska štetje stori namreč hišnemu gospodarju odgovornega, da izpolnijo stranke vse predele stevne pole pravilno.

Presenečenje za Božič. V Berlino se je dogodilo na Sveti večer nemetu trgovcu presenečenje posebne vrste. Trgovec je bil star 56 let, njegova žena pa 25 let. Pred petimi meseci pa je vzel trgovca v službo mladega knjigovodja, katerega je tako vzljubil, da ga je povabil celo k sebi in ga na Sveti večer bogato obdaroval. Tudi ženi je pri tej priliki podaril več dragocenosti. Nato pa je posrošila mlada soproga svojega moža, naj potpri nekaj minut, češ, da je pripravila za njega veliko presenečenje. Sla je s knjigovodjo v drugo sobo in zaklenila vrata, mož pa je čakal in žakal, da mu žena odpri. Čakal je celo uro, a v sosednji sobi se ni nič ganilo, klical je svojo boljšo polovico z najnejejšimi imeni, — vse tisto, začel je razbijati po vratih in preklinjati — nobenega odgovora. Končno je priklikal s ceste stražnika, ki ga je rešil iz neprostovoljnega zapora. Ko pa je stopil v sobo, kamor sta izginila njegova žena in knjigovodja, je zapazil, da je knjigovodja vzel s seboj poleg njive mlade žene tudi se kajih 3000 mark. V pismu, ki ga je puštila žena namesto denarja v blagajni, mu piše, da mu je pripravila to presenečenje, ker si je zaželela moža, ki razume njene želje.

Za prihodnje občinske volitve.

Omenili smo že, da je postava, ki ureja občinsko volilno pravico v Ljubljani, tako težka in komplikirana. To postavo razume pač samo dober jurist, navaden človek pa ne. Kdor prečita samo postavo, še vedno ne ve, kako se bo vršila volitev, kakšne pravice in kakšne dolžnosti ima volilne, kaj sme in česa ne sme. Potrebna je bila poljudna, vsakemu razumljiva razlage te težke postave. To željo je izrekel skoro vsak, kdor je postavo samo prebral, kajti skoro vsak je spoznal, da iz postave ne more razbrati pričem da je. Taka poljudna razprava iz peresa temeljitega poznavalca novega zakona je ravnonok izšla pod našimovom »Volilski katekizem za ljubljansko občinsko volitev po novem občinskem in volilnem redu.« Ta knjizica, sestavljena v obliki katekizma, to je vprašanji in odgovori, podaja popolno, vsakemu lahko umljivo razlage nove postave o ljubljanski občinski volitvi. Kdor knjizico prečita, bo dobro in natančno in vsestransko poučen o celi stvari in bo zanesljivo vedel, kaj in kako mu je postopati. Knjizica je izšla v komisjski založbi »Narodne knjigarnje« in velja samo 50 vinarjev.

Dva zrakoplovec se ubila. Aviatic Laffout se je predvčerajnji pripravljal s svojim spremjevalecem Paulatom na letališču Issy les Moulineaux za polet Pariz - Bruselj. Ko je letališče trikrat obkrožil, je padel aeroplans v višine kakih sto metrov na tla. Oba zrakoplovec sta bila takoj mrtva.

Zastrupljeni fazani. Iz Požuna poročajo: V četrtek je hotel nek mož voz fazanov pripeljal na trg. Pri mitnici so zahtevali, naj dokaže, da so fazani njegova last. Mož je fazane z voza pometal ter pobegnil. Fazane so poteni v korist mestnih revezev prodali. Dva fazana je kupil carinski uradnik Müller ter jih dal takoj napraviti. Ko so jih pojedli, so se pojavili znaki zastrupljenja. Ostalih fazanov niso prodali. Preiskava je dognala, da so bili fazani s strihninom zastrupljeni. Donovala se, da so se fazani zastrupili na polju s strihninom, ki je bil nastavljen za poljne miši.

Vrsta golobov izumrla. V zoologičnem parku v Cincinnetiju je poginil zadnji golob - selec, ki je živel prej v milijonih in milijonih v Se-

strskega predsednika barona Bienertha, ob 10. pa ogrskega ministarskega predsednika grofa Khuen-Hedervarya v avdijenci. Prestolonaslednik Fran Ferdinand zapusti že popoldne ob pol 3. Budimpešta. Ob 11. dopoldne je bila sprejeta avstrijska delegacija od prestolonaslednika s kratkim prestolnim nagodom.

Budimpešta, 29. decembra. Danes dopoldne ob 11. je sprejet prestolonaslednik Fran Ferdinand avstrijske delegacije, kateri predsednik dr. Baehrenreither je v svojem nagovoru poudarjal udanost avstrijske delegacije napram prestolonasledniku. Nato je slavil dr. Baehrenreither cesarja kot zaščitnika miru in mirnega dela. Avstrijski narodi pozdravljajo čas, ki bo omogočil trajni mir in trajno razrozenje. Prepricani pa so, da je Avstriji mogoč obstoj le tedaj, ako se more naslanjati na trdnno armado in mornarico. Avstrijski narodi npravijo — tako je poudarjal delegacijski predsednik dr. Baehrenreither — da pride čas, v katerem jim bo narodnostni mir dal priliko v skupnem delu stremeti za ciljem gospodarskega in socijalnega napredka. Dr. Baehrenreither je v svojem nagovoru poudarjal nadalje, da bo avstrijska delegacija preškupsila predložene jej predlogi glede vojaških in mornariških zahtev iz stališča potreb države in pa tudi iz stališča gospodarske moći avstrijskih narodov.

Nato je odgovoril prestolonaslednik Fran Ferdinand. V svojem govoru je poudarjal, da je zelo zadovoljen, ker se je zadevni cesar načelnički delegaciji sprijateljil, spričal pa je, da je v sestru Maksa saškega spričal z drugimi svojimi kolegi. Minister pl. Metseh je namreč zastopal mnene, da je princ Maks saški faktično na pravil pogrešek z objavo znanega članka v reviji »Roma d' Orient«.

Rim, 29. decembra. Vatikan je sklenil, uničiti revijo »Roma d' Orient« ter je ta revija že tudi prenehala izhajati.

Sabotaža na Francoskem.

Pariz, 29. decembra. Na francoskih železnicah se skuša zopet uvesti sabotažo. Na različnih železničnih progah so bile položene čez tir tračnice, tako da so se morali mnogi vlaiki ustaviti. Tudi brzjavne in telefonske žice so zopet potrgane in poručane.

Srečen slučaj. Dne 28. t. m. so bile vse kazenske stvari pred ukajnjnim okrajnim sodiščem poravnane z oziroma tožbe umaknjene. Razpravljalo se je v nastopnih zadevah:

Pokvarjeno veselje. Sodna soba je napolnila naenkrat z akademimi poslušalcem — prijatelji gospoda Milka Nagliča, ki je obtožen prestopka zoper varnost časti. Tožil ga je namreč deželnozborski praktikant Fran Urbanc, katerega obnašanje je proti obtožencu gospod Milko Naglič kot zastopnik v častni aferi imenoval — surovo. Obljubljala se je tedaj vesela razprava, posebno, ker je gospod Milko Naglič hotel način prestopka dokaz

Kazensko obsojanje pred deželnim sodiščem.

Zaradi nagle vedenja se je moral zagovarjati Jožef Jeglič, posestnik sin iz Begunj. Obdolženec je znan, da z vprego vedno dirja po cesti, zlasti skozi vasi, kar je nevarno za otroke. Tako je tudi dne 19. septembra t. l. podil skozi vas Smohuč. Ljudje so našli kake 3 minute od svojega stanovanja na cesti ležati 84letno, napol glohu Marijo Šilar, ki je hotela iti v cerkev. Ce jo je Jeglič povozil, se ni dalo dognati, zato ga je tega pregreška sodišče oprostilo, pač pa ga je obdolženec zaradi neprevidne nagle vožnje na en teden zapora.

Lahkomisni sin. Hlapec Franc Gradodolnik iz Dol. Logatec je popustil službo pri Janezu Mihevcu v Čečvah in prišel na obisk k svoji materi Urši v Horjul, kjer je le kratko časa ostal. Če nekaj dni je prišel znoti k materi, kateri je iz zaklenjenice izmaknil 60 K. potem pa odsel. Obdolženec, ki ima že več predkazni, je bil obsojen na 7 mesecev težke ječe.

Smolo je imela. Ivana Viršek je svoječasno služila za deklo v grščini na Fužinah. Kakor trdi, je prišla, ker je bila brez službe, povprašat, če je kako mesto dekle prazno. Stopila je v hlev in ker ni bilo nikogar domačih, je vzela brezo kravo izpred jasli in jo odpeljala, ne da bi jo kdo videl. Med potjo je skušala kravo, katere vrednost se ceni na 400 K. prodati, kar se ji pa ni posrečilo le zaradi tega, ker ni imela živinskega potnega lista. Orožnik ji je bil pa kmalu za petami in jo je arstiral. Obdolženka, ki prizna vse podrobnosti te tatvine, je bila obsojena na 4 mesece težke ječe.

Konja iz hleva odpeljal. Miha Stare, delavec iz Vodic, je prefrikan tat. Prišel je na semenj v Kamnik in bil navzvo, ko je posestnik Martin Vršnjak kupil konja za 544 K ter ga pripeljal v hlev Trpinčeve gostilne. Med tem, ko se je lastnik konja mudil v gostilni, je porabil Stare prliko, da je v neopaženem trenotku konja iz hleva odpeljal. A že naslednjega dne ga je pustil v Hrašah pri Smledniku iz bojazni, ker ga je neki posestnik takoj spoznal in sumil, da je konj ukraden. Stare priznava tatvinu; obsojen je bil na 6 mesecev težke ječe.

Po igri pretepi. Več fantov iz Zagorja je igralo v Kepovi gostilni harsardno igro »edenindvajset«. Umenjuje, da se take igre redkokedaj ne hajo brez prepira. Tako je bilo tudi v tem slučaju. Med Fero Bratužem in kovačem Miho Košeninom je prislo do prepira in končno do pretepa, ki se je nadaljeval na cesti zunaj gostilne. Sicer ju je skušal neki Jože Virant pomiriti. A v tem je prišel fant Janez Klavs, delavec iz Zagorja ter tako kot Košenine. Ta se ga je skušal z nekim okleščekom ubraničiti, kar se mu pa ni posrečilo, ker mu je Klavs odvzel, nakar je bežečega Košenino zelo nevarno ranil z nožem v levo pleče. Obdolženec, ki ne zanika svoje krivde, je bil obsojen na 6 mesecev težke ječe.

Prefrikan uzmovič. Janez Tratnik, 32 let star, delavec na Savi, je navihan tat. Ze konecem junija meseca je dvema sodelavcem ukral, i. s.: enemu žepno uro, drugemu pa dleto. Ker je bil v tatvini izurjen, obetal si je v Rotarjevi prodajalni na Savi dober plen. Priplazil se je preko kuhinje v prodajalno, tu siloma odprl zaklenjeni predal in iz njega pobral 242 K. Sum je takoj letel na Tratnika, kajti isto noč je delal v tovarni, ob pol 9. je pa od dela izginil. in se šele ob pol 3. zjutraj k delu vrnil. Na vprašanje sodelavca Franceta Rabiča, kaje da se je toliko časa mudil, mu je ta rekel, naj bode tiko in mu zato podaril 1 K in žganja. Dne 9. novembra je postal obdolženec doma. Tedaj pa je svojemu sodelavcu Matevžu izmaknil uro in kovčeg, v katerem se je nahajalo več oblike, nekaj sadja, pozlačena verižica in 40 krov gotovine. Kovčeg, katerega so tudi kasneje našli, je skril v bližnji kanal. Po tatvini je prišel v tovarno, se delal zelo razburjenega in pripovedoval delavcem, da je bil tat v sobi. Bratuš je šel takoj domov ter pogresil svojo uro in kovčeg. Tako je pa opazil, da ima Tratnik njegove čevlje na nogah in da nosi obdolženec ukradeno uro. Tratnik to tatvino priznava, med tem, ko druge taji. A dognala se je tatvina v Rotarjevi prodajalni po obdolženec docela, kajti priče so videle pri Tratniku večno množino denarja, med tem tudi bankove po 20 K. Ker je bil že zaradi tatvine šestkrat kaznovan, je bil obsojen na 2 leti težke ječe.

Pokvarjeno meso na stojnic. Mestni tržni nadzornik je našel pri mesarici Frančiški Zrimški iz Kosez na stojnicu kos pokvarjenega mesa, katero so zdravniki spoznali kot človeškemu zdravju škodljivo. Ona pravi, da ni bil ta kos namenjen za podojno, marveč da bi ga bila domov nesla ter sama zaužila. Da ni bil ta zagovor resničen, sledi že iz tega, da bi ga bila lahko pri Činkoletu pusti-

la, ne pa ga od tod odnesla na stojničko, kjer se je še bolj inspirdila. Sodišče ji je priznalo za kazeno tri tedne ostreza zapora.

Naš listek.

Z novim letom začnemo priobčevati v podlistku zgodovinski romanc.

„Libera nos a malo.“

Spisal Vladimír Vesel.

Ta roman bo po vsi svoji vsebinai, po dejanju in po značaju vseh oseb, ki v njem nastopajo, vzbudil občeno zanimanje. Snov je zajeta iz preteklosti Kranjske dežele. Roman je bil namenjen za »Ljubljanski Zvon«, a ker je bil prekasno vposlan, ga je nabavilo naše uredništvo za podlistek »Slov. Naroda«.

Nadalje si je uredništvo zagotovo dve humoristični povedi namreč.

„Fickov frak“

Spisal Blaž Pohlin

in

„Skušnjave Tomaža Kmežljavčka“

Spisal Z. Šepetavec,

kateri povedi bodeta s svojim zdram jednatim humorjem in krepko komiko gotovo delali čitateljem mnogo veselja.

Uredništvo si je pridobilo tudi celo vrsto kratkih leposlovnih spisov, črtic in novelic ter zabavnih in podučnih feljtonov, prepričano, da bo s tem in polni meri ustrezeno občinstvu.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Rasto Pustoslemšek.

Poslano.

COGNAC

Gróf Keglevich János utóda
(Grofa Števana Keglevicha nasl.)

PROMONTOR

V tuzemstvu in inozemstvu izključno odlikovan s častnimi premijami. 4058

Dobiva se povsed.

Že stoletja znani

MATTONIJEV

GIESSHÜBLER

naravna alkalična kislina

kot podpirajoče sredstvo pri zdravljenju v Karlovič varih, Marijinih laznih, Frančiškovih laznih vedno sijajno preizkušena,

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las deluje najboljša priznana

Tadno-chin tinctura za lase

zatera okrečuje lasiche, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las. I sklenken z navodom 1 krons. Razpoljila se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zeloga vseh prekušenih zdravil, medico, ml. medicinar vin, specijali et, najnovejših parfumov, kirurgičkih obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarja Milana Leusteka

v Ljubljani Resavska cesta št. 1.

poleg novozgrajenega Franjožovega jubli. mostu

Serravalle

železnato Kina-Vino

Higijenična razstava na Dunaju 1908:
Državno odlikovanje in častni diplom

zlati žezelj.

Povzroča voljo do jedi, okrepča žive, poboljša kri in je rekonvalacent —

— in malekrsni zelo priporočene od zdravniških avtoritet.

Inborni okus.

Vodskrat odlikovan.

Med 6000 sdravilskih spredoval.

J. SERRAVALLE, t. & z. živ. održ. TSKT-Berlitz.

Ustrelj so v Ljubljani:

Dne 28. decembra: Ana Rajuk, bivša delavka, 22 let, Radeckega cesta 11. — Katarina Pečnik, žena delavca, 64 let, Dunajska cesta 16.

V deželnini bolniči:

Dne 24. decembra: Ano Malovrh, zasebnička, 26 let, — Neža Trobec, zasebnička, 67 let.

Meteorološko poročilo.

Vilino nad mejo 200-2. Zemlj. mreža del 7200 mm

Čas	Stanje	Temperatura	Vetovi	Neblo
28. 2. pop.	731 7	2:1	sl. JVZHD	oblačno
9. zv.	736 5	1:6	sr. jug.	
29. 7. zj.	739 7	0:0	sl. jzah.	

Srednja včerajšnja temperatura 13°, norm. -2.6°. Padavina 24 urah 0 mm

Zalošnim srcem javljamo tužno vest, da je naša nepozabna iskreno ljubljena soprona, ozir. mati, sestra in tetka, gospa

Cecilia Bricelj roj. Princ

posestnica in gostilnarka v Stepanji vasi

danes v sredo, 28. grudna ob 10. uri zvečer v 24. letu svoje starosti, previdna s sv. zakramenti za umirajoče, po dolgi in mučni bolezni blaženo v Gospod zaspala.

Pogreb predragje rajnice bude v petek, 30. grudna 1910 ob 3. uri pooldne iz hiške žalosti v Stepanji vasi št. 48 na pokopališče pri Božjem grobu.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v župni cerkvi Sv. Petra v Ljubljani ter pri Božjem grobu.

Blago pokojnico priporočamo v počno molitve in blag spomin.

Stepanja vas pri Ljubljani, dne 28. grudna 1910.

Ivan Bricelj, soprog. — Ivan Bricelj, ml. sin. — Marija Princ, mati. — Joset, Anton in Andrej, bratje. — Ivana Jamšek, Marija Anžel in Marjanca Babnik rojene Princ, sestre. — Vaški in vauhinko. 4334

Narodna knjigarna

v Ljubljani

Prešernova ulica štev. 7.

priporoča

kanceliški, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovitni in barvani papir

Rusete s pisemskim pupirjem.

Zgorske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.

Odjemalne knjižice po različnih cenah.

Zalaoga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izber

vseh pisarniških potrebitin, zvaničnikov, parsov, posensnikov, radirik, kamencov, tablo, gobic, črnila itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst od najpreprostnejših do najfinjetih.

Albumi za slike in dopisnice, vezane v pliš in v usnje.

Pozlitske knjige.

Podrobice za stroke.

Leseni okvirki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palice, risalna ravnala, tisk, čopiči.

Motivi in likovki.

Legvarter

KOLEDAR ZA

KMETOVALCA

1911

je ravnomjer izšel.

Radi nepričakovanih ovir pa ni bilo mogoče izdati koledarja z novo vsebinsko pač pa ima tudi letoski koledar izbrana lesna vsebina.

Koledar je seve priročen za leto 1911 in ima novi zapiski.

Vezan je kot navadno v močno usnjeno imitacijo in je z ozirom na gornjo opazko cena znizana

in stane koledar le 1 kroša

s pošto 1-10 K.

Pri 10 izdelkih se eden navzroč.

Naroča se pri založništvu

IVAN BONAČ

v Ljubljani.

Denar se lahko v znam